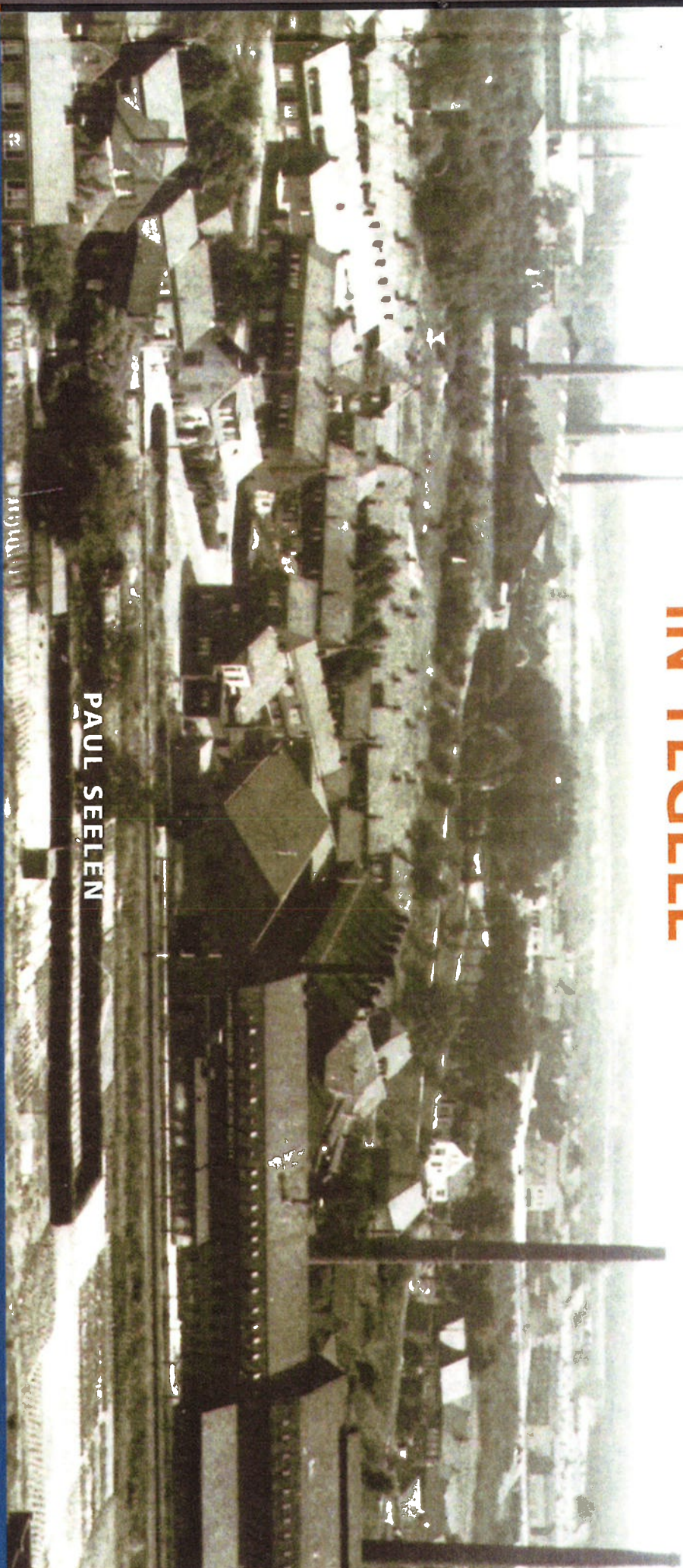

Gemak

BEDRIJFSVERHALEN VAN VROEGER TOT NU 2

IN TEGELE

PAUL SEELEN

FAASSEN

Al 130 jaar BOOMing business...

"HIJ DIE EEN BOOM PLANT, PLANT HOOP", ZEI DE AMERIKAANSE DICHTER LUCY LARCOM OIT.
DE GERENOMMEERDE BOOMKWEKERSFAMILIE FAASSEN DOET DAT - OP TEGELSE EN REUVERSE GROND -
AL 130 JAAR. EN IS DOOR DE FAASSEN'S BLACK WERELDBEROEMD.

Bergs Nölke en zijn omvangrijke familie.

In de bocht bij de vijver van kasteel de Holtmühle voert een weggetje omhoog naar een boerderij in het buurtschap Nabben. In het laatste kwart van de 19e eeuw woonde hier Arnold Faassen, beter bekend als Bergs Nölke. Arnold werkte als gewone arbeider in de klei-industrie, maar barstte van de ambities. In 1883 begon hij dennenplanten te kweken; dennenplanten die hij verkocht aan de gemeente, kasteel de Holtmühle en Duitse hout-

vesters¹. Aan werk geen gebrek. Arnold moest herhaaldelijk zijn gehele, omvangrijke familie optrommelen om op landgoederen *euver de pööl* bos aan te planten. Van zijn zes kinderen kwamen er drie in het bedrijf dat toen A. Faassen en Zonen ging heten: Willem (1886), Bert (1892) en Tinus (1900). Bert bleek de meest ondernemende. Waar hij een kans zag, greep hij die met beide handen aan. Al op jeugdige leeftijd...

Op 31 juli 1914 werd de algehele mobilisatie uitgeroepen. Bert moest opkomen. Hij werd gedetacheerd bij Zundert aan de Belgische grens. Omdat Nederland neutraal bleef, had hij weinig om handen. Bert nam de gelegenheid te baat om contacten aan te knopen met plaatselijke aardbeientelers. Hij wist hen te bewegen om voor zijn vader boompjes te gaan kweken. Boompjes, die vervolgens met de trein naar Tegelen werden vervoerd.

Na de oorlog begon iedere zoon een eigen bedrijf: Faassen-Peeters (Willem, later naar Baarlo), Faassen-Hekkens (Bert, Tegelen) en Faassen-Houba (Tinus, Tegelen, overkant van het spoor)². Vooral Bert deed het goed. Hij kweekte op zijn 12 ha groot bedrijf laan- en sierbomen, treurbomen, fruitbomen, coniferen, groenblijvende planten, rozen, heesters, klimplanten, bos- en haagplanten. Bert richtte zich vooral op de particuliere markt. Hij stelde jaarlijks een fraaie catalogus samen, die hij in een oplage van 30.000 exemplaren verspreidde; compleet met bestelformulier en gefrankeerde antwoordenveloppe. Bestellingen werden in stro verpakt en ter plekke op de trein gezet - Bert had een eigen afkaking van het spoor, waar plaats was voor vijf wagons. Bert stond alom bekend om zijn vakmanschap. Toen de branchevereniging iemand voor marktonderzoek naar Frankrijk moest sturen,

ie uit-
edeta-
. Om-
ig om
n con-
beien-
vader-
ervol-
oerd.

TUINARCHITECTUUR
J.H. FAASSEN-HEKKENS

J.H. FAASSEN-HEKKENS
NURSERIES
TEGELN - HOLLAND

men,
vende
anten,
e zich
arlijks
plage
et met
enen-
kt en
eigen
or vijf
man-
voor
uren,

Bert Faassen.

teriaal. Midden jaren dertig trof hij in een partij Noorse esdoorns in België een zeer zeldzame rode mutant aan. Hij kweekte deze op tot een nieuwe soort, die tot op de dag van vandaag bekend staat als Faassens' Black (Zwarte Faassen). Berts oudste zoon Noud wist er na de bevrijding Canada enthousiast voor te maken³. Het Tegelse bedrijf groeide daarna als kool en kon zich op zeker moment zelfs de grootste van Nederland noemen. Hoofdviteit bleef het kweken en verkopen van planten voor bossen en plantsoenen. Samen met John Bergmans begon Faassen daarnaast parken, particuliere tuinen, sportvelden en begraafplaatsen aan te leggen. Grootheden zoals Frits Philips en de Gebroeders van Doorne (DAF) behoorden tot hun klantenkring. Ze waren bij Faassen-Hekkens kind aan huis.

deed ze bijna automatisch een beroep op hem. Op het briefpapier en op de omslag van de catalogus verscheen midden jaren dertig een nieuw logo: een schip dat, beladen met bomen de wereld rondvaart. Bert wilde een wereldspeler worden en timmerde stevig aan de weg. Uit zijn orderboek blijkt dat hij onder meer leverde naar de Engelse steden Liverpool, Dover, Elgin, Farnham en Woodbridge.

Klanten kwamen zelf ook wel eens naar Tegelen.

De laatste meters vanaf het station legden ze dan te voet af. Regelmatig kwam het voor dat ze per abuis bij de verkeerde Faassen (Faassen-Houba) naar binnenstapten, waar ze - uiteraard - evenzeer met open armen werden ontvangen. Bert was daar allesbehalve blij mee. Hij waarschuwde in de catalogus van 1933-1934: 'Let s.v.p. op het juiste adres.' Bert was voortdurend op zoek naar goed plantma-

- In 1963 kwam Bert te overlijden. Noud volgde hem op, maar stierf, veel te jong, in 1974. Broer/medevennoot Sraar nam de zaak over. Faassen-Hekkens had inmiddels ook grond in Belfeld en Reuver. "Hij die een boom plant, plant hoop", zei de Amerikaanse dichtster Lucy Larcom ooit. De boomkwekerfamilie Faassen doet dat - op Tegelse en Reuverse grond - al 130 jaar.
1. Arnolds vader Godefricus was tuinman bij kasteel Wambach.
 2. De naam van de echtgenotes werd in de bedrijfsnaam opgenomen om naamsverwarring te voorkomen.
 3. Het blad van de rode esdoorn stond toen al in de Canadese vlag, maar de boom was in Canada nog nergens te vinden.

ONTMASKERD

Bert Faassen was niet het type dat zich in de luken liet leggen. Ooit stuurde hij eens een partij planten naar een klant in de kop van Duitsland. Na een paar dagen meldde de klant zich. Hij klaagde dat de gekleurde planten te klein waren. Bert geloofde er niets van en stapte spontaan op de trein om poodshoogte te gaan meten. Toen hij onannegondigd op de plaats van bestemming aankwam, bleken zijn planten daar nog niet eens gearriveerd. Bert gaf de klant de wind van voren.

TUINAANLEG

In 1932 ging Faassen-Hekkens zich ook bezig houden met tuinaanleg. Daarvoor werd de beroemde Belgische tuinarchitect John Bergmans (1892), in de Eerste Wereldoorlog naar Nederland gewelucht, in de arm genomen. Bergmans was vooral bekend door zijn vutstikke boek *Vaste Planten en Rotsheesters* (1924), waarvan Faassen-Hekkens mede-witgever werd. Bergmans heeft ruim driehonderd tuinen, parken en recreatieparken ontworpen: in Nederland, België, Luxemburg en Frankrijk. Zij laten zich typeren door het gebruik van een uitgebreid assortiment vaste planten, heesters en rotsplanten. Bergmans was een meester in het samenstellen van tuinen die door bloei, bladvorm en -kleur elk seizoen een ander aanzien hadden. In elk ontwerp komt een trio berkenbomen terug. Bekende ontwerpen van hem zijn het Steinerbos (Stein), het Schuttersveld (Branssum), de openluchttheaters in Branssum, Oisterwijk en Tegelen, het dierenpark in Tilburg en de arboreta te Kalmthout en Essen (beide België).

DE REUVERSE TAK

EEN OUDE BOOM MOET JE NIET VERPOTEN. HET TOCH AL OP RESPECTABELE LEEFTIJD ZUNDE FAASSEN-HEKKENS BLEEF HET ECHTER OOK NA DE VERHUIZING NAAR REUVER UITSTEKEND DOEN.

Leon Faassen.

Na de dood van Arnold Faassen nam zijn broer Gerard ('Sjraar') het estafette-

stokje over. Sjraar wilde uitbreiden, maar had daarvoor in Tegelen niet veel mogelijkheden.

Hij ergerde zich over de in zijn ogen weinig coöperatieve houding van de gemeenteamtsharen. In

1975 was Sjraar het beu. Hij besloot zijn bedrijf naar Reuver te verplaatsen. Bij de kwekerij die

Faassen daar al sinds 1950 aan de zuidkant van het dorp had, bouwde hij een woning voor zijn

gezin en vier bedrijfswoningen. Het was in die tijd erg moeilijk om aan goed personeel te

komen. Door zijn bedrijfswoningen ter beschikking te stellen slaagde Sjraar daar toch in. Later

wist hij zich ook te verzekeren van een opvolger. Zijn zoon Léon (1963) kwam na de Bosbouw-

school en stages in de VS en Frankrijk (in 1986)

in de zaak. Zeven jaar later nam Léon het van zijn vader over. De kwekerij was toen z'n 53 ha groot. Accenten werden nu verlegd. Waar Sjraar altijd aan de tussenhandel leverde, ging Léon dat vooral rechtstreeks aan de eindgebruikers doen.

Faassen-Hekkens kweekt op dit moment

in Reuver en Meerlo (circa 50 soorten) bomen en heesters en in Zundert (op contract) bos- en haagplantsoen.

Daarnaast bosbouwkundig teelmaterial. Faassen-Hekkens heeft een

vermeederingsbedrijf in Polen. Léon

en zijn medewerkers richten zich op 'functioneel groen', ofwel: de aankleding van

autobanen, spoorlijnen en industrieterreinen. Het groen van de autobaan van Luik naar Namen bijvoorbeeld is compleet door Faassen-Hekkens ge-

leverd. (Als leek sta je er niet bij stil, maar groen heeft veel meer functies dan alleen een esthetische.

Bomen en struiken langs een weg dempen geluid en vangt z'n 80 procent van het door het ver-

keer uitgestoten fijnstof weg. Groen in de midden-berm voorkomt verbinding door tegenliggers.)

De concurrentie is groot, maar er zit veel kaf tussen het koren. Niet zelden moet Léon constateren dat ergens inferieur plantmateriaal wordt

geleverd, waarschijnlijk omdat de aannemer wil

bezuinigen. Faassen-Hekkens wil concurreren op basis van kwaliteit en niet louter op basis van prijs.

Tot nog toe blijkt die keuze een juiste.

ABRAMOVICH

Op de kwekerij in Reuver staat ook een rij uit de kinden gewassen bomen. Soms wordt er een verkoop. Op een dag bestelde een Engelse klant een vlaggenhoor. De boom werd op een truck met oplegger naar het Land van Hope en Glory gebracht: een kostbaar graanje. Maar het werd nog

kostbaarder. Op zondagochtend kreeg Léon telefoon uit Londen van een kraannachtmist. Lichtelijk in paniek.

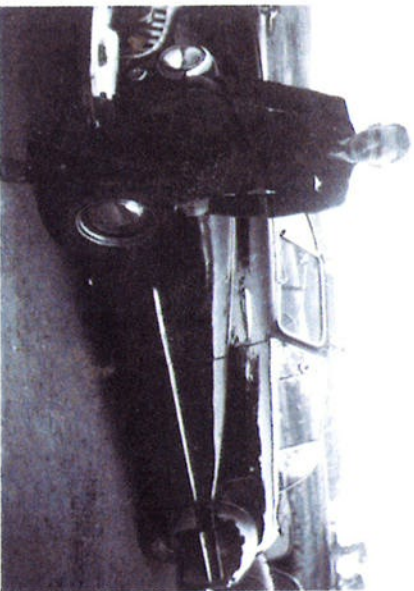
De man vertelde dat hij de boom over het dak van een kapitaal villa moest tillen: de villa van niemand

minder dan multinationaal Abramovich, eigenaar van voetbalclub Chelsea. Als er wat mis ging, zou hij grote

problemen krijgen. Dankzij Léons advies kon de man even later opgelucht ademhalen.

DE TEGELSE TAK 1: FAASSEN-HOUBA

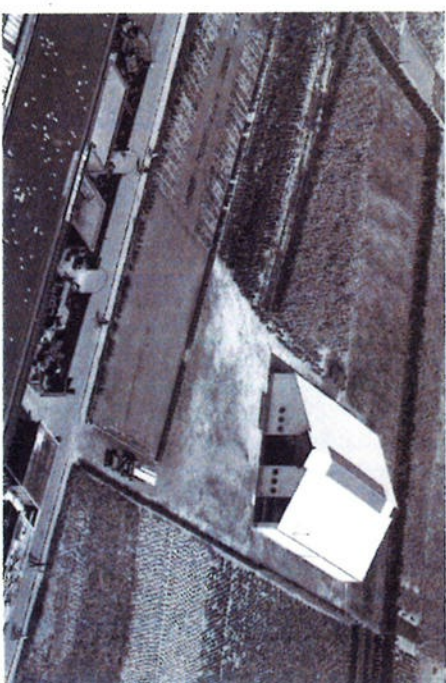
A. FAASSEN & ZONEN EN FAASSEN-HEKKENS HADDEN "OVER HET SPOOR" DECENNALANG NOG EEN CONCURRENT: FAASSEN-HOUBA. OME TINUS/MART ZWAARDE ER DE SCEPTER.

Ome Tinus/Mart met zijn Desoto.

Bomen op transport.

Luchtfoto Faassen-Houba.

Bart Faa

Het allereerste orderboek van de kwekerij van Tinus Faassen (1900-1990), zevende van de negen kinderen van Bergs Nölke (1854-1949), is bewaard gebleven. Er staan bekende namen in, zoals de firma F. Kuiper in Veendam, H.J. Fleuren in Baarlo, Adolf Lappen in Kaldenkerken... Bladeren in het boek is voor Bart Faassen, de huidige eigenaar van de voormalige kwekerij Faassen-Houba, een feest van herkenning. "Met een paar van deze oude klanten doen we nog steeds zaken", geniet Bart zichtbaar.

Faassen-Houba ging in 1932 van start op een steenworp afstand van het moederbedrijf A. Faassen & Zonen; op de plek waar nu metaalgieterij Giesen ligt. 'Ome Tinus' zwaarde er de scepter.

"Of eigenlijk", verbeterd Bart, "eerst ome Tinus en daarna ome Mart, want ome Tinus ging zich na-dat hij na de dood van zijn eerste echtgenote tante Cato opnieuw in het huwelijksbootje gestapt was, op aandring van zijn nieuwe eega Mart noemen; dat klonk deftiger."

Over deftig gesproken.... Faassen-Houba deed het net als de andere Faassen-bedrijven uitstekend. Ome Mart kon het zich na de oorlog zelfs permitteren om in een grote Amerikaanse slee rond te gaan rijden, een Desoto vermoedt Bart. Grote Amerikanen waren een 'familietrekie'. Barts opa Bert schafte ooit een Chevrolet aan. De wagen was zo groot dat 'ie niet in de garage paste die onder het in 1941 aan de Vijverlaan gebouwde kantoor

lag. Bert was echter niet voor een gat te vangen. Hij hakte aan de achterkant een stuk uit de muur, net iets groter dan de bumper; het probleem was opgelost.

Na de gloriejaren van Faassen-Houba ging het geleidelijk minder. Nadat Marts zoon Arno de zaak overgenomen had, volgde in 1981 zelfs het faillissement. Een management buy out volgde: de medewerkers Franssen en Driessen namen de zaak over, verhuisden naar Beesel en maakten er onder hun eigen naam weer een gezond bedrijf van. Omdat zij geen opvolgers hadden, besloten zij op een gegeven moment te verkopen. In 2003 werd Bart de nieuwe eigenaar.

Bart Faassen was de moederma Mirwereld' ga-bed- de Vere schat a basis v Sjaar, 1974, a de stok bedrijf 'wereld snel ter om een

BART F. WAAR ZICH AI

DE

DE TEGELSE TAK 2: BART FAASSEN B.V.

BART FAASSEN IS NET ALS ZO'N OPA (BERT) EEN PIONIER VAN HET ZUIVERSTE WATER. WAAR OPA AL ZIJN KAARTEN OP DE BOOMKWEKERIJ ZETTE, AFGICHEERT BART FAASSEN B.V. ZICH ALS EEN "BREED GROEN BEDRIJF".

Bart Faassen.

gen. Maar, was o de s het agde: n de n er drijf 2003

Bart Faassen (1954) was voorbestemd om thuis in de zaak te komen. Maar eerst zou hij zijn blik moeten verruimen. In 1975 trok hij, met het diploma Middelbare Tuinbouwschool op zak, 'de wijde wereld' in om in de keuken te gaan kijken bij collega-bedrijven in Engeland, Duitsland, Frankrijk en de Verenigde Staten. In 1978 kwam Bart terug, een schat aan ervaring en kennis rijker. Op de thuisbasis was inmiddels het nodige veranderd. Oom Siraar, die na de dood van Barts vader Noud in 1974, alléén de kar was gaan trekken, had het aan de stok gekregen met de gemeente en was met het bedrijf naar Reuver verhuisd. Ook Bart ging na zijn 'wereldreis' in Reuver aan de slag, maar keerde al snel terug naar de oude, vertrouwde Tegelse grond om een eigen bedrijf op te zetten.

Een Faassens Black in de tuin bij Bart.

Het ondernemen ging hem goed af; het kon ook moeilijk anders met illustere namen als Faassen, Hekkens, Thijssen en Laumanns in de parenteel. Bart concentreerde zich met name op de Engelse markt. Hij bedacht een concept dat toegevoegde waarde had voor klanten en behoorde al snel tot de top-10 van exporteurs op Groot-Britannië. Inmiddels levert Bart van de Atlantische Oceaan tot het Oeralgebergte en van Moermansk tot Tirana. Na de overname van Faassen-Houbas opvolger Franssen & Driessen in 2003 zijn daar zelfs exotische oorden zoals Jamaica bijgekomen. De door Faassen 'ontdekt', alom bekende roodbladige esdoorn Acer Faassens Black en het kattenkruuid Nepeta faassenii openen nog steeds wereldwijd deuren. Bart Faassen B.V. (50 medewerkers)

kweekt bomen, legt tuinen aan, doet in graszoden en heeft tuincentra in Tegelen en Beegden. Op Tegelse grond worden per jaar circa tien miljoen planten (volgens het MPS-milieulabel) gekweekt. Faassen beschikt daarnaast over kwekerijen in Feldebró (Hongarije) en Srebrenik (Bosnië) en een handelsbedrijf in de Tver regio (Rusland).

Waar veel collega-bedrijven de grootste moeite hebben om opvolgers te vinden, heeft Bart er maar liefst twee in de startblokken staan: zijn zonen Florian en Rowan werken al volop mee. Ook zij zijn uit hetzelfde goede hout gesneden.

Bart Faassen springt altijd snel in op vernieuwingen en innovaties. Mobilele telefoon had hij al in 1981. Illegaal, dat wel. Dankzij een hoge antenne op het dak kon hij vanuit zijn vrachtauto in Tegelen communiceren tot aan de Maasbrug in Roermond. Helenaal vlekkeloos functioneerde het systeem niet. bewoners van D'n Alland klagden bij Bart dat de tweede Duitse zender stoorde en dat ze zijn gesprekken konden meeluisteren. Veel zullen ze er overigens niet van begrepen hebben, want ze werden gevoerd in het Engels of Frans en voor planten werden Latijnse namen gebruikt.

LEENDERS

Een kanjer in de rozenwereld

MIDDEN 19E EEUW BEGON OOK IN TEGELEN DE INDUSTRIËLE REVOLUTIE. HET GONSDER ECHTER OOK OP NIET-INDUSTRIËEL GEBIED VAN DE BEDRIJVIGHEID. IN STEYL BEGON DE FAMILIE LEENDERS MET HET KWEKEN VAN ROZEN EN VERWIJF DAAR WERELDFAAM IN.

Johannes Leenders inspecteert met een klein kind zijn rozenvelden.

De Kasteelruinen in Arcen hebben een 'Winnertuin'. In deze tuin zijn de bekendste rozenveredelaars van de wereld vereeuwigd in borstbeelden. Nederland wordt onder anderen vertegenwoordigd door Mathieu Leenders uit Tegelen/Steyl. 'Leenders' is een bedrijf met een zeer rijke geschiedenis. Een geschiedenis die teruggaat naar het begin van de

19e eeuw. Naar verre voorvader Thijs Leenders... Thijs zorgde er voor dat de tuinen van de steenrijke koopman/reder/grootgrondbezitter Karel de Rijk in Steyl altijd top waren. Thijs werkte in loon-dienst. De ambities van zijn zonen Johannes en Andreas reikten verder. Zij begonnen rond 1880 op een steenworp afstand een eigen boomkwekerij

en breidden hun activiteiten vervolgens uit naar Baarlo en Kaldenkerken. In 1885 gingen ze naast bomen ook rozen kweken; naar spoedig bleek een schot in de roos.

En oude, vergeelde familiefoto toont Johannes in de herfst van zijn leven, die met een kleinkind aan de hand, trots 'zijn' velden met rozenstruiken inspecteert. 'Zijn' bedrijf was toen een echt familiebedrijf geworden, of liever gezegd: twee familiebedrijven. Het oude Gebr. Leenders was door vier zonen van Johannes overgenomen. Een vijfde zoon, Mathieu, had daarnaast op D'n Alland M. Leenders & Co opgericht. Mathieu kweekte rozenstruiken en wist daar internationale faam mee te verwerven. Toen de Utrechtse Vereniging tot Bevordering der Rozenteelt aan het einde van de jaren twintig van de vorige eeuw op verzoek van het stadsbestuur van Venlo besloot een publieke rozentuin aan te leggen op het open terrein in de schaduw van de St. Martinuskerk, was het logisch dat Leenders & Co daarvoor werd gevraagd. Lucratief was de opdracht niet. Voor het ontwerp kreeg Leenders geen cent. Het leverde hem wel de nodige reclame en goodwill op. En een plaatsje in de commissie die erop ging toezien, dat het Rosarium er in de toekomst pico bello bij zou blijven liggen. In 1943 startte Jan Leenders, zoon van Mathieu, samen met Henri Venhorst aan de Kaldenkerkerweg in Tegelen een eigen kwekerij, waar laan- en

M. LEENDERS & Co. STEYL

Telegram : Leendersco, Tegelen
Telefoon : Tegelen 384 (K 4706)

Rozen worden klaar gemaakt voor de export (garen zestig).

fruitbomen en op kleine schaal rozen werden gekweekt. De export werd steeds belangrijker. Rond 1956 werden voor het eerst eigen rozenstruiken en heesters onder de naam LEJA (Leenders Jan) verpakt voor de winkelverkoop. Ze vonden vooral hun weg naar warenhuizen en supermarkten in Engeland. Vervolgens werden zusterbedrijven opgericht in Duitsland (1958) en Frankrijk (1980) én een filiaal in Engeland (1986).

Toen Jan in 1983 een stap terug deed, namen zijn zonen Pieter en Bark het over. Het bedrijf groeide daarna fors. Het had op zeker moment meer dan honderd man personeel. De concurrentie uit Oost-Europa werd vervolgens steeds duidelijker voelbaar. De handelsactiviteiten liepen langzaam terug. In 2002 werd het bedrijf overgenomen door de Coöperatie van rozenkwekers Noord-Limburg en onder een andere naam - op bescheidener schaal - voortgezet.

'Leenders' rozen is niet meer actief, maar wel nog ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Als eerbetoon aan het roemrijke verleden. Leenders mag sinds 1925 in Nederland en het Vaticaan het predicaat hofleverancier voeren en sinds 1928 in Zweden. Meer dan driehonderd rozensoorten staan officieel op naam van de familie. Z'n honderd soorten zijn onderscheiden. Onder meer met de Gouden Roos van Bagatelle (1957), de Coupe du Parfum in Parijs (1984) en de Gouden Kroon met Edelstenen van Monza (1965) - de hiervoor ontvangen echte gouden kroon is nog in de familie aanwezig en zelfs tijdens trouwen in de kroontjes van bruiden gebruikt. Waarschijnlijk

Bark (*) en zijn neef Louk die ook bij Leenders actief is geweest.

de meest gelauwerde Leenders' roos is de rond 1910 gelanceerde Jonkheer J.L. Mock, genoemd naar de oud-ritmeester van de Venlose huzaren en initiatiefnemer van het Rosarium in Venlo. De Jonkheer J.L. Mock heeft onder meer in de wacht gesleept: het Predicaat van Grote Verdienste van de Duitse Associatie van Kwekers, de Erepreijs van Prins Hendrik der Nederlanden, het Certificaat Eerste Klasse van de Nederlandse Maatschappij voor Tuinbouw en Plankunde, de Zilveren Medaille van Berlijn, de Gouden Medaille van de Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw, de Erepreijs van de Duitse Rozen maatschappij, de Medaille van de Duitse Staat en de Gouden Medaille van Bagatelle. De familie Leenders heeft de rozenkweek rond Tegelen op de kaart gezet; Steyl is een tijdlang zelfs het Rozen dorp genoemd. Waar ooit rozen stonden staan nu woningen. Zelfs 't gaat van Leenders' is opgevuld.

1. Deze 'onofficiële eretitel' is inmiddels overgenomen door Lottum. Salliant detailk- veel Lottumse kwekers hebben het vak in Steyl geleerd.

GEMAK IN TEGELE

“Er zullen weinig gemeenten zijn aan te wijzen, waar de industrie (...) zich zoo sterk ontwikkelde en waar deze zulk een veelsoortig beeld vertoont, als in Tegelen”. De Tegelse burgemeester F. Pesch gaf in 1935 in een ‘Propaganda-uitgave’ van het Limburgs Dagblad hoog op over ‘zijn’ Tegelen. Hij deed de waarheid geen geweld aan. Er was daadwerkelijk “iets grootsch verricht”. In amper vijftig jaar had Tegelen zich ontwikkeld tot het belangrijkste industriecentrum van Noord- en Midden-Limburg.

Gemak in Tegele geeft, aan de hand van 56 bedrijfsgeschiedenissen, een beeld van de formidabele bedrijvigheid in het Tegelen van weleer. Nog bestaande, alom bekende ondernemingen zoals Metalgieterij Giesen, Allers Bedrijfswagens en Ewals (Cargo Care) komen aan bod, maar ook verdwenen grootheden zoals Canoy-Herkens en De Globe. De Tegelse skyline werd gedomineerd door schoorstenen, maar er was ook schone ‘industrie’: tabaksfabrieken, rozen- en boomkwekerijen, limonade-fabrieken, meubelmakerijen, beschuifabrieken, transportbedrijfjes en nog veel meer.

In de jaren vijftig kwam de klad erin. Veel bedrijven waren van vader op zoon overgedragen. Dat bleek niet altijd een garantie voor succes. Opereren in een krimpende markt was voor sommigen teveel gevraagd. Bedrijven moesten automatiseren om te overleven en hadden daarvoor het geld vaak niet. Van wat er ooit geweest is, bleef weinig over.

Gemak in Tegele is geschreven door publicist-historicus **Paul Seeken**. Eerder verscheen van zijn hand de succesvolle uitgave *Gemak in Venlo*.

ISBN/EAN: 978-94-90069-17-9.

